

De stemmen geven geen rust

**Mevrouw Polak is gestopt met haar anti-
psychotica. Ze krijgt berichten door via radio,
televisie en 'de ether'. Ook kan ze niet slapen.
Het behandelteam staat machteloos.**

Vroege dienst. Ik ben de eerste van de dagploeg, de sfeer van de nacht heerst nog in het gebouw. Zodra ik de lift uitkom zie ik halverwege de lange, lege afdelingsgang iemand zitten op een hoge stoel. Het is een stil plaatje, heel filmisch. Ik ken de stille figuur die daar zit niet, ik weet niet eens of het een man of een vrouw is. Om naar het kantoor te gaan moet ik langs de stoel lopen. Het blijkt een vrouw van middelbare leeftijd te zijn. Ze reageert niet op mijn 'goedemorgen'.

Contact via de brievenbus

De nachtdienst vertelt over haar. Mevrouw Polak, achterin de veertig, bekend met psychoses. Voorheen opgenomen geweest in andere instellingen, maar bracht het afgelopen jaar thuis door. Elke drie weken kwam ze bij het RIAGG haar depot Cisordinol halen. Daarmee redde ze het aardig. Maar een paar maanden geleden is ze niet komen opdagen. De sociaal psychiatrisch verpleegkundige (SPV-er) zocht haar thuis op. Eerst deed mevrouw Polak de deur nog wel open maar ze weigerde de medicatie. Geen prik, haar mankeerde niets. Pillen nam ze ook niet en zo ging het bergafwaarts. De SPV-er bleef haar trouw bezoeken, maar de laatste weken deed mevrouw Polak de deur niet meer open en was er alleen contact via de brievenbus. De SPV-er maakte zich steeds meer zorgen omdat mevrouw vertelde dat ze voortdu-

rend berichten kreeg, via radio en televisie. En ook via de ether, zoals ze zei. De stemmen bedreigden haar niet direct, maar gaven haar geen moment rust. Ook stond haar bed onder stroom waardoor ze niet kon slapen. De deur durfde ze allang niet meer uit.

Een slaapplek niet onder stroom

Mevrouw had geen contact meer met haar familie, alleen de buurvrouw was nog in beeld. Zij had de sleutel van het huis en voorzag haar van boodschappen. De SPV-er nam contact op met de buurvrouw. Deze maakte zich ernstige zorgen. Ze maakten een plannetje om mevrouw op te laten nemen. Een gedwongen opname was niet mogelijk omdat mevrouw Polak geen direct gevaar vormde, niet voor zichzelf en niet voor anderen.

Eerst regelden ze een plek, daarna gingen de SPV-er en de buurvrouw samen naar binnen. Mevrouw Polak protesteerde niet toen ze binnenkwamen. De SPV-er beloofde mevrouw een slaapplek die niet onder stroom zou staan, waar ze veilig zou zijn. De buurvrouw beloofde op het huis te passen als mevrouw zou meegaan. Het duurde uren, maar uiteindelijk pakte mevrouw Polak haar tas en ging mee. En daar zit ze nu, op de gesloten opname-afdeling. De plaats waar ze op dit moment thuishoort. Uitrusten, ingesteld raken op medicijnen en structuur krijgen, het lijkt niet zo ingewikkeld.

„Ik wil eruit“

Maar de werkelijkheid is anders. Sinds gisteravond acht uur is ze op de afdeling. Mevrouw Polak houdt alle contact af, ze zegt alleen dat ze eruit wil. Op de afdeling loopt ze eerst wat rond, daarna zit ze op haar kamer en precies om middernacht pakt ze haar stoel en zet die op de gang waar ik haar de volgende ochtend zie zitten. Op de vraag van de nachtdienst waarom ze daar zit antwoordt ze: „Het bed staat onder stroom.“ De nachtdienst biedt dan aan om

MARJOLIJN BROUWER

Uitrusten, instellen op medicijnen en structuur krijgen, het lijkt eenvoudig

het zelf aan te raken, gaat zelfs op het bed liggen, maar mevrouw wendt haar gezicht af en blijft zitten waar ze zit.

Mevrouw wil geen medicijnen

Ik doe die ochtend de pillen. Ik besluit gewoon naar haar toe te gaan, me voor te stellen en haar de medicatie aan te bieden. Ze draait haar gezicht weg als ik mijn hand uitsteek. Ik noem mijn naam en zeg dat ik pillen voor haar heb. Weer wendt ze haar gezicht af. Dan bied ik haar alleen het

water aan. Ook dat wil ze niet. Ze ontwijkt mijn blik. Ik geef de andere cliënten de medicatie. Hierna is er overleg met de behandelaar en het afdelingshoofd die inmiddels gearriveerd zijn. Mevrouw Polak staat centraal. Wat nu?

Er heerst een soort verslagenheid. Kunnen we echt niets doen? Onze handen branden, zo graag willen we haar helpen. Zo graag zouden we haar - desnoods onder dwang - willen spuiten. Deze vrouw is zo psychotisch, zo angstig en juist zo goed te helpen.

Maar we mogen niets, we kunnen haar niet eens hier houden. Ze wil weg, ze mag weg volgens de wet. De behandelaar kijkt me wat hulpeloos aan. „Zou je het nog één keer willen proberen met de medicatie, gooi je charmes in de strijd.”

„Ga weg! Ga weg!”

Ik druk de pillen alvast uit de verpakking, neem een beker water, maan mezelf om rustig te zijn en loop naar haar toe. Ik ga op mijn hurken zitten en zoek oogcontact. Ik raak haar arm even aan waarop ze me vluchtig aankijkt. „Ik ben het weer, Renze. Ik zie dat u ontzettend moe bent.” Er lijkt iets van spanning te breken, ze knikt zelfs een beetje. „Het is echt nodig dat u uitrust, want alsmaar wakker blijven kan niemand volhouden. Ik heb hier wat water voor u.” Ze neemt de beker aan en lijkt te aarzelen: wel of niet drinken? Ze kijkt me weer even aan. Dan laat ik haar de pillen zien. „Ik heb hier medicijnen om echt tot rust te komen, zodat u ook kunt slapen.” Acuut duwt ze de beker water in mijn hand, maakt een felle wegwerpbeweging met haar handen en schreeuwt met schelle stem: „Ga weg, ga weg!” Na deze uitbarsting staat ze op en loopt naar de deur van de afdeling. „Laat me eruit.” Ik loop terug naar het kantoor, vertel dat het mislukt is en vraag of het oké is om mevrouw Polak te laten gaan. Ik haal nog even haar jas; de behandelaar loopt met me mee. Bij de deur vraagt hij haar of ze het zeker weet. Ze grist haar jas uit mijn handen en geeft geen antwoord, haar hand op de klink. We doen de deur open en daar gaat ze. Wat heeft die vrouw een sfeer van eenzaamheid om zich heen en wat is ze bang. We hebben haar op geen enkele manier kunnen helpen. Hoe lang ik dit werk al doe, dat went nooit.

Renze Vink, psychiatrisch verpleegkundige

